

Bc. Martin Lacina: Areál Starého hradu Košumberka a rekonstrukční práce Družstva na záchranu hradu Košumberka v letech 1922–1924.

Diplomová práce. Filozofická fakulta. Universita Pardubice. Pardubice 2021.

Posudek vedoucího práce

Obsah: 1. Úvod (s. 1); 2. Cíle práce a metoda zpracování (s. 1-5); 3. Dějiny bádání (s. 5-10); 4. Poloha hradu (s. 11-12); 5. Přírodní podmínky (s. 12-13); 6. Dějiny hradu Košumberka (s. 13-32); 7. Popis hradu (s. 32-43); 8. Stavební vývoj a podoba hradu (s. 43-47); 9. Záchranné práce DZHK v letech 1922–1924 a areál „starého hradu“ (s. 47-88); 10. Vznik, vývoj a základní analýza nálezového souboru ze „starého hradu“ (s. 88-95); 11. Popis technologických skupin keramiky (s. 95-106); 12. Analýza technologických skupin keramiky (s. 106-141); 13. Analýza zlomků kachlů (s. 141-143); 14. Architektonické články (s. 144); 15. Stavební keramika (s. 144-145); 16. Zlomky omítky a malty (s. 145-146); 17. Zlomky mazanice (s. 146); 18. Sklo (s. 146); 19. Zlomky kostí (s. 147); 20. Ostatní nalezené předměty (s. 147-148); 21. Shrnutí nálezového souboru (s. 148-152); 22. Záchranné práce v letech 1973-1977 a areál „starého hradu“ (s. 152-159); 23. Koncepce současné konzervace „starého hradu“ – vývoj do budoucna (s. 160-162); 24. Konzervace „starého hradu“ coby doklady vývoje památkové ochrany hradních zřícenin (s. 162-165); 25. Závěr (s. 165-167); 26. Summary (s. 167-169); 27. Seznam použité literatury a zdrojů (s. 169-174); Přílohy (s. 174-252). Samostatně CD s elektronickou verzí diplomové práce a databázi zpracovávaných archeologických nálezů.

Téma diplomantovy práce vyplývá již z jejího názvu. Martin Lacina navázal na řadu již dříve publikovaných prací věnujících se problematice archeologických nálezů z hradní zříceniny, Družstva na záchranu hradu Košumberka (dále jen DZHK) a její vůdčí osobnosti V. V. Jeníčka, i poněkud opomíjeným stavebním aktivitám z let 1973 -77. Autor zacíлил na areál nejstaršího jádra hradu Košumberka, který je nejčastěji v literatuře zmiňován jako tzv. starý hrad. Vystal před ním nelehký úkol, a to zpracovat rozsáhlý soubor archeologických nálezů z let 1922 – 1924, provést důkladnou rešerši dostupných archivních pramenů rozptýlených v několika archivních fondech týkající se postupu stavebních úprav hradu DZHK ve 20. letech 20. století. Velice podnětné je „rozkličování“ jednotlivých částí a prostorů s údaji v dokumentech Družstva, jsou zmíněny veškeré peripetie při jednáních DZHK při snaze o záchranu hradní zříceniny. Vyzdvihnout na tomto místě musím dále detailní rozbor konfiskačního inventáře z roku 1623. Autor se pokusil, dle mého názoru velmi zdařile, ztotožnit jednotlivě popsané skutečnosti se současnou situací. Díky tomu bylo možno revidovat některé Jeníčkovy názory a přispět tak k poznání skutečného stavu a vybavení nejstarší části hradu v první polovině 17. století. Martin Lacina šel ještě dále a podpořil svá tvrzení i dalšími archivními doklady a přímým terénním průzkumem na lokalitě.

Další významnou částí práce je standardní zpracování nálezového souboru, byť s torzovitě dochovanými nálezovými okolnostmi. Keramika je vyhodnocena v databázovém prostředí MS ACCESS na základě analýzy keramických technologických skupin, další materiálové skupiny dle příslušných běžně užívaných archeologických standardů. Dokumentace je provedena na nadstandardní úrovni a je vybavena veškerými technickými náležitostmi. Při analýze vyplynulo, že největší množství nálezů spadá právě do období největšího rozkvětu hradu. Mezi zajímavými nálezy zmiňme polychromně malované omítky.

Určitým appendixem práce je stručná kapitola věnující se aktivitám N. P. Geoindustria Jihlava, kterou jsou doplněny některá pozorování týkající se tzv. starého hradu a slouží k porovnání stavebních úprav s předchozím obdobím.

Seznam literatury, archivních pramenů je velmi obsáhlý a zahrnuje všechny relevantní tituly. Elektronické zdroje jsou užity pouze v ojedinělých, dobře opodstatněných případech. Práce je psána kultivovaným jazykem s minimem překlepů.

Práce splnila sledované zadání a vytčené cíle. Shrnula obrovské množství informací z několika oborů, které jsou přehledně utříděny, detailně zpracovány, jejich výsledky jsou vzájemně provázány a souhrnně vyhodnoceny. Martin Lacina bezpečně prokázal velmi dobrou úroveň práce s literaturou, archivními prameny, i s archeologickými nálezy. Prokázal též schopnost samostatně formulovat a zdůvodnit vlastní závěry. Pevně doufám, že se tato práce dočká v dohledné době publikování.

Diplomovou práci Martina Laciny doporučuji k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci „A“ (výborně).

V Chrudimi dne 18. 5. 2021.

PhDr. Jan Musil